

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: L. K.

proti

žalované: Vězeňská služba ČR, Věznice Valdice
sídlem nám. Míru 55, 507 11 Valdice

v řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou ze dne 11. 7. 2019, doručenou krajskému soudu dne 15. 7. 2019, domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalované ve smyslu § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Nezákonný zásah spatřuje v tom, že žalovaná nevyhověla jeho žádosti ze dne 8. 7. 2019 a nepřevedla částku 1 000 Kč z jeho podúctu „E“ (exekuce) na podúčet „O“ (osobní).

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě a ve vyjádření žalované

2. Žalobce uvedl, že dne 17. 8. 2016 požádal žalovanou o zaplacení částky 1 000 Kč Okresnímu soudu v Mladé Boleslavi za soudní poplatek ve věci vedené pod sp. zn. 30 EXE 9001/2016, a to z jeho podúčtu „E“ (exekuce). Žalovaná však této žádosti nevyhověla s odůvodněním, že z podúčtu „E“ nelze hradit soudní poplatek za zahájení řízení, namísto toho odečetla částku 1 000 Kč, za kterou zakoupila příslušnou kolkovou známku, z jeho podúčtu „O“ (osobní). Žalobce tedy zaplatil soudní poplatek takto zakoupenou kolkovou známkou.
3. Obdobně žalovaná postupovala i v dalším případě, ve kterém ji žalobce požádal o úhradu soudního poplatku ve výši 3 600 Kč za zahájení řízení u Okresního soudu v Nymburce, vedeného pod sp. zn. 21 A 15/2017. Krajský soud v Hradci Králové ale poté rozsudkem ze dne 13. 6. 2019, č. j. 30 A 36/2018 – 38, určil, že uvedený zásah žalované byl nezákonný. Podle krajského soudu tedy žalovaná měla umožnit žalobci úhradu soudního poplatku za zahájení řízení vedeného u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 21 A 15/2017 z podúčtu „E“.
4. Žalobce proto následně (dne 8. 7. 2019) požádal žalovanou, aby převedla částku 1 000 Kč z jeho podúčtu „E“ na podúčet „O“, žalovaná ale uvedené žádosti nevyhověla. V tom žalobce spatřuje nezákonný zásah, proti němuž se domáhá ochrany nyní posuzovanou žalobou.
5. Žalobce dále poukázal na skutečnost, že ve věci vedené u Okresního soudu v Karviné – pobočka Havířov pod sp. zn. 126 EXE 1/2016 byl rovněž poplatníkem soudního poplatku, který žalovaná původně uhradila z jeho podúčtu „O“. Dne 17. 2. 2016 požádal o dodatečné převedení částky odpovídající tomuto soudnímu poplatku z podúčtu „E“ na podúčet „O“, čemuž žalovaná vyhověla. Tím byla v daném případě zjednána náprava.
6. Žalovaná ve vyjádření k žalobě provedla rekapitulaci právní úpravy nakládání s prostředky odsouzeného po dobu, kdy je ve výkonu trestu odnětí svobody (a to jak zákonné, tak podzákonné právní úpravy, včetně relevantních vnitřních předpisů žalované). Dále konstatovala, že žalobce předal dne 19. 8. 2016 ekonomickému oddělení Věznice Valdice žádost o uvolnění peněz z účtu „E“ za účelem úhrady soudního poplatku ve výši 1 000 Kč Okresnímu soudu v Mladé Boleslavi. Učinil tak ale na formuláři, který k tomuto převodu není určen, k žádosti navíc přiložil usnesení Okresního soudu v Karviné – pobočka Havířov ze dne 18. 1. 2016, č. j. 26 EXE 1/2016 – 8, kterým byl vyzván k úhradě soudního poplatku ve výši 1 000 Kč (nikoliv usnesení Okresního soudu v Mladé Boleslavi ve věci sp. zn. 30 EXE 9001/2016). Ekonomické oddělení odmítlo převod provést, neboť žalobce neposkytl usnesení, které by obsahovalo číslo účtu a další potřebné údaje pro provedení finanční transakce. Aby bylo možné vyhovět jeho žádosti, sociální pracovnice zakoupila kolek ve výši 1 000 Kč a žalobce jej odeslal soudu. Částka 1 000 Kč byla sražena z jeho konta „O“.
7. Žalobce dne 8. 7. 2019 zaslal na ekonomické oddělení Věznice Valdice žádost o převedení částky 1 000 Kč z konta „E“ na konto „O“. Žalovaná této žádosti nevyhověla, neboť je názoru, že její postup v roce 2016 (uhrazení poplatku z účtu „O“) byl správný. Žalobce měl na tomto podúčtu volné finanční prostředky, postup žalované tak byl v souladu s usnesením Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 20 Cdo 5159/2017 – 48.
8. Žalovaná proto navrhla, aby soud žalobu zamítl.

III. Posouzení věci krajským soudem

9. Krajský soud přezkoumal postup žalované v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu třetího soudního řádu správního. O věci samé rozhodl bez jednání, neboť žalobce i žalovaný k takovému projednání věci udělili souhlas dle § 51 odst. 1 s. ř. s.
10. Krajský soud předně konstatuje, že o skutkovém stavu není mezi žalobcem a žalovanou v zásadě sporu. Žalobce dne 17. 8. 2016, kdy vykonával trest odnětí svobody ve Věznici Valdice (nyní se již nachází ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Jiřice), požádal žalovanou o úhradu soudního poplatku Okresnímu soudu v Mladé Boleslavi ve věci vedené pod sp. zn. 30 EXE 9001/2016 ve výši 1 000 Kč, a to z podúčtu „E“ jeho konta vedeného věznicí. Žalovaná sice pro žalobce zakoupila kolkovou známku v hodnotě 1 000 Kč, kterou žalobce následně použil k úhradě předmětného soudního poplatku, uvedenou částku však strhla z žalobcova podúčtu „O“.
11. Dne 8. 7. 2019 žalobce požádal žalovanou o to, aby převedla částku 1 000 Kč z jeho podúčtu „E“ na podúčet „O“. Učinil tak v návaznosti na to, že žalované byl doručen rozsudek krajského soudu ze dne 13. 6. 2019, č. j. 30 A 36/2018 – 38, v němž je vyjádřen právní názor, podle něhož soudní poplatky spadají pod pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“). Žalovaná žádosti nevyhověla a sdělila žalobci, že požadovaný převod nelze realizovat, neboť v souladu s právním názorem vyjádřeným v citovaném rozsudku krajského soudu lze prostředky z podúčtu „E“ použít k úhradě soudního poplatku, nikoli k převodu mezi podúčty.
12. Předmětem sporu mezi účastníky je tedy právní otázka, zda se žalovaná dopustila nezákonného zásahu tím, že nevyhověla žádosti žalobce ze dne 8. 7. 2019 a nepřevédla v rámci finančních prostředků, které má uloženy na svém účtu zřízeném a vedeném věznicí, částku 1 000 Kč z podúčtu „E“ (exekuce) na podúčet „O“ (osobní).
13. Podle § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
14. Podle § 25 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody platí, že „[p]okud byly odsouzenému do věznice zaslány peníze, převedou se na jeho účet zřízený a vedený věznicí a odsouzený se o tom vyrozumí. Odsouzený nesmí mít u sebe během výkonu trestu finanční hotovost. Peníze zasláné odsouzenému výslovně na úhradu nákladů na zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění, na úhradu regulačních poplatků a na nákup léčivých přípravků, potravin pro zvláštní lékařské účely a zdravotnických prostředků musí být uloženy na zvláštní účet, z něhož lze čerpat peníze pouze na úhradu uvedených nákladů (...)“. Podle odstavce 4 téhož ustanovení „[n]euhradí-li odsouzený rozsudkem stanovenou škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem, pro který se nachází ve výkonu trestu, pohledávky spojené s trestním řízením, pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhrady regulačních poplatků a doplatků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudní a správní poplatky a škodu nebo nemajetkovou újmu, kterou způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu, může k úhradě za poskytnuté zdravotní služby nehrazené z veřejného zdravotního pojištění a nákupu podle § 23 použít pouze polovinu

peněžních prostředků podle odstavce 1 věty první a zbývající část peněžních prostředků může použít jen na úhradu těchto pohledávek; to neplatí pro peníze výslovně zaslané na úhradu nákladů uvedených v odstavci 1 větě třetí.“

15. K použití peněžních prostředků, které má odsouzený uloženy ve věznici lze rovněž poznamenat, že dle § 35 odst. 1 téhož zákona je odsouzený povinen „bradit náklady výkonu trestu. Nelze-li tyto náklady srazit z odměny za práci, může věznice k jejich úhradě použít peněžní prostředky, které má odsouzený uloženy ve věznici. Výši nákladů výkonu trestu a podrobnosti její úhrady stanoví ministerstvo vyhláškou.“ Vyhláškou, na kterou § 35 odst. 1 zákona o výkonu trestu odnětí svobody odkazuje, je vyhláška č. 10/2000 Sb. V jejím § 8 a § 9 je upravena úhrada nákladů výkonu trestu z jiných příjmů a z peněz, které má odsouzený uloženy ve věznici. Podle § 8 odst. 2 uvedené vyhlášky se z peněz, které byly zaslány odsouzenému do věznice a které byly převedeny na jeho účet vedený věznicí, vyměří úhrada nákladů výkonu trestu ve výši 40 % ze součtu všech částek přijatých za předchozí měsíc.
16. Další podrobnosti postupu vězeňské správy při správě financí osob vykonávajících trest odnětí svobody stanovilo v posuzovaném období nařízení Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR č. 43/2010. Podle § 18 tohoto nařízení všechny peníze, které odsouzený do věznice obdržel a přijal je, pokud nejsou určeny ke zvláštním účelům uvedeným v § 17, se rozdělí na dvě poloviny. Z toho se z první poloviny nejprve naplní konto s označením „C“ (paušální částka 500 Kč určená na dopravu a stravné odsouzeného po propuštění), zbylá část se převede na konto s označením „O“. Druhá polovina přijatých peněz se převede na konto s označením „R“ (§ 18 odst. 1 a 2). Peníze na kontě „R“ se ponechají do doby rozúčtování pracovní odměny. Pokud odsouzený nesplnil z pracovní odměny svou povinnost k úhradě nákladů výkonu trestu zcela, uhradí se z konta „R“ zbývající část povinnosti k úhradě nákladů výkonu trestu. Pokud má odsouzený pohledávky uvedené v § 25 odst. 4 zákona, převede se zůstatek na kontě „R“ na konto „E“, pokud odsouzený takové pohledávky nemá, na konto „O“, po rozúčtování pracovní odměny za kalendářní měsíc, ve kterém byly peníze zaúčtovány.
17. Žalobce se dovolává především rozsudku ze dne 13. 6. 2019, č. j. 30 A 36/2018 – 38, v němž krajský soud vyslovil právní názor, podle kterého výčet pohledávek uvedený v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody zahrnuje úhradu veškerých soudních poplatků. Vězeňská správa tak má povinnost umožnit odsouzenému zaplatit soudní poplatek za zahájení civilního řízení z konta „E“, tj. z té poloviny odsouzenému do věznice zaslaných finančních prostředků, které může použít jen na úhradu pohledávek uvedených v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody.
18. Nyní však krajský soud posuzuje odlišnou situaci. Ve věci sp. zn. 30 A 36/2018 deklaroval nezákonnost zásahu žalované, který spočíval v tom, že žalobci vůbec neumožnila zaplatit soudní poplatek (žalobce v době, kdy žalovanou požádal o jeho zaplacení, neměl na podúctu „O“ žádné finanční prostředky, přičemž finanční prostředky, které měl na podúctu „E“, nebylo dle názoru žalované možné k tomuto účelu použít). Oproti tomu v nynějším případě bylo žalobci umožněno soudní poplatek zaplatit, byť ne z finančních prostředků, které se nacházely na jeho podúctu „E“, ale stržením příslušné částky z jeho podúctu „O“. K úhradě soudních poplatků lze přitom použít také finanční prostředky, které má odsouzený uloženy na podúctu „O“, jak vyplývá například z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 20 Cdo 5159/2017

- 48 (krajský soud tuto skutečnost v rozsudku č. j. 30 A 36/2018 - 38 nijak nezpochybnil).

19. Ze skutečnosti, že prostředky z podúčtu „E“ lze použít k úhradě soudního poplatku, neplyne povinnost žalované vyhovět žádosti odsouzeného, aby použila tyto prostředky k refundaci soudního poplatku, který byl dříve uhrazen z podúčtu „O“. Z podúčtu „O“ lze také hradit soudní poplatky. Žalovaná se proto nedopustila nezákonného zásahu, jestliže nevyhověla žádosti žalobce ze dne 8. 7. 2019 a nepřevedla v rámci finančních prostředků, které měl uloženy na svém účtu zřízeném a vedeném věznicí, částku 1 000 Kč z podúčtu „E“ na podúčet „O“. K takovému postupu nebyl v nyní posuzované věci důvod.
20. Žalobce poukázal také na skutečnost, že ve věci úhrady soudního poplatku Okresnímu soudu v Karviné – pobočce Havířov (sp. zn. 126 EXE 1/2016) došlo k obdobné situaci jako v projednávané věci. Žalobce požádal o úhradu soudního poplatku z podúčtu „E“, žalovaná soudní poplatek uhradila, avšak z podúčtu „O“. Žalovaná poté vyhověla dodatečné žádosti žalobce o nápravu a převedla částku 1 000 Kč z podúčtu „E“ na podúčet „O“. Krajský soud k tomu uvádí, že obecně je jistě nežádoucí, pokud žalovaná postupuje v obdobných případech rozdílně, aniž by k tomu měla relevantní důvod (srov. jednu ze základních zásad správního řízení, vyjádřenou v § 2 odst. 4 správního řádu, podle níž má správní orgán povinnost dbát na to, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly). Skutečnost, že žalovaná v jednom konkrétním případě postupovala odlišně než v nyní posuzované věci, však sama o sobě nemůže vést k závěru o tom, že její postup v posuzované věci byl nezákonný.

V. Závěr a náklady řízení

21. Krajský soud z výše uvedených důvodů shledal, že námitky uplatněné žalobcem jsou nedůvodné. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí přihlížet z úřední povinnosti, zamítl žalobu dle § 87 odst. 3 s. ř. s.
22. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 29. května 2020

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu